

Krigarens själ

av Christian Lanciai

efter en idé av Joan Grant.

Personerna:

Illusia
Melissa
Klion
Narkissos
Agamemnon
Euripides
Epikuros
Asklepios
Tiberius
Enzo
Lord Byron
Leigh Hunt
Kapten Trelawny
Sir Francis Bacon
William
John

med diverse andra sällskap

Joan Grant var en engelsk författarinna som 1937 väckte sensation världen över med sin roman "Winged Pharaoh" ("Jag var Egyptens drottning" i Frans G. Bengtssons svenska översättning) och fortsatte komma ut med likartade fascinerande böcker, alla enligt henne själv grundade på reminiscenser av tidigare liv. "Return to Elysium" ("Åter till Elysium", 1947) inspirerade till denna pjäs i hennes efterföljd.

Handlingen utgår från en grekisk ö.

Illusia Jag vill inte skiljas från dig, Elissa.

Elissa Kära vän, det är bara tillfälligt. Se det som en skolgång och ett led i din utbildning. Var inte rädd. Se i stället fram emot allt vad du kommer att få lära dig.

Illusia Men du lämnar mig ensam med främlingar.

Elissa De är bara främlingar så länge du inte lär känna dem. Så fort du lär känna dem blir de dina vänner, som du aldrig mer vill skiljas från eller åtminstone aldrig glömma.

Illusia När får jag se dig igen?

Elissa När du är mogen. Du kommer att veta det själv.

Illusia Jag kommer att sakna dig.

Elissa Inte så länge du tänker på mig. Jag kommer alltid att vara hos dig i dina tankar och beskydda dig.

Illusia Tack, Elissa.

Elissa Jag lämnar dig här. Var inte rädd. Framtiden är ett äventyr som det beror helt och hållet på en själv vart det kommer att leda en. Du är dig själv, var dig själv, och lär känna dig själv, och du kommer alltid att vara säker.

Illusia Tack, Elissa. (*omfamnar henne*)

Elissa (*efter omfamningen*) Vi ses igen. (*vinkar till farväl när hon avlägsnar sig*)

Illusia Strandsatt på en främmande ö bland obekanta främlingar som skall ge mig bildning, erfarenhet och mognad, enligt Elissa. Ett kloster utan gränser fullständigt skyddat mot världen men öppet mot hela världen med sin kunskap och visdom kallat Elysium och med en viss Asklepios som läromästare. Jag bävar.

Klion (*har visat sig*) Du är visst ny här.

Illusia Vem är du?

Klion Kalla mig Klion. Jag är här för att ta hand om dig.

Illusia Vad är detta för ett ställe?

Klion Se det som ett universitet. Du kommer att få lära dig mycket av dem som verkar här, och i bästa fall blir sedan din förvärvade erfarenhet till godo och nytta för resten av världen.

Illusia Får jag träffa Asklepios?

Klion I sinom tid.

Illusia Vem är han?

Klion Ha det klart för dig från början, att ingen här är vad han synes vara. Vi har alla antagna namn efter de ideal eller karaktärer vi försöker efterleva och leva upp till. Du har blivit kallad Illusia då du är en ung och okunnig jungfru som ännu har all din renhet och oskuld i behåll. Det är den vi skall bygga vidare på och utbilda. Förhoppningsvis kommer du alltid att få kunna behålla din vita klädedräkt ofläckad.

Illusia Men du har inte svarat på min fråga. Vem är Asklepios?

Klion Han var läkekonstens gud och Apollons främste son. Apollon var skönhetens och kreativitetens gud och de nio musernas körledare. Asklepios ägnade sig mera om vård av mänskligheten.

Illusia Och vem är du själv?

Klion Jag är rädd att jag är ganska neutral och obetydlig. Därför blev jag väl utsedd till att ta hand om dig för att jag inte hade några ambitioner. Jag bara följer med och iakttar och lär mig, precis som det är meningen att du skall göra.

Illusia Kan du berätta något om de andra som jag skall få träffa? Skall de alla vara mina lärare?

Klion Du kommer att få träffa Epikuros, som är filosof. Euripides är dramatiker och diktare. Agamemnon är en atlet och expert på fysisk träning och tycker om krigiska konster. Det gör ingen annan. Praxiteles är konstnär och skulptör. Många andra kommer du att få träffa även, vilkas namn du kommer att känna igen och därav förstå deras karaktärer.

Illusia Jag tyckte bättre om Fidias än om Praxiteles.

Klion Fidias finns här också. De har alltid intensiva diskussioner med varandra.

Illusia Ingen komediant?

Klion Aristofanes är här men egentligen bara för att retas med sina spydigheter. Ingen tycker om honom då han alltid lyckas få en annan att känna sig kränkt. Jag lovar dig, du kommer aldrig att få det tråkigt här.

Illusia Det hoppas jag verkligen.

Klion Här kommer Narkissos. (*Narkissos visar sig.*)

Illusia Är han man eller kvinna?

Klion Varken eller och både och. Vad tror du?

Illusia Hans långa hår och skägglöshet gör honom uppenbart kvinnlig, men samtidigt har han inga höfter att tala om och är axelbred och utan bröst. Han måste ju ha ett manligt könsorgan.

Klion Välkommen, Narkissos. Får jag presentera Illusia. Hon är nyanländ. Hon frågade mig just om du var man eller kvinna.

Narkissos Det gläder mig att hon inte kan se någon skillnad. Det är meningen. Jag är en kvinna i en mans kropp och en man med kvinnliga egenskaper. Därför är jag både och och ingendera. Är det ett tillfredsställande svar, Illusia?

Illusia Det gör dig väldigt intressant. Huvudsaken är att du är vacker. Jag tycker inte om fula grova svartmuskiga och alltför maskulina män. Jag upplever dem som avskräckande monster.

Klion Jag undrar vad Agamemnon skulle säga om det.

Agamemnon (uppträder) Jag hörde att jag fått en ny elev till mina historielektioner.

Klion Akta dig, Agamemnon. Med sin renhet genomskådar hon alla.

Illusia Är det historia jag skall få lära mig av dig? Jag trodde du var krigsman.

Agamemnon Det är jag men inte här. I det civila ägnar jag mig åt förkunnelsen av hur viktigt det är med historiska kunskaper.

Illusia Vad kan man lära sig av historien annat än att det alltid har gått miserabelt till?

Agamemnon Var har du lärt dig det?

Illusia Det var väl någon poet som sade det.

Agamemnon Poeter säger dessvärre alltid sanningen men på sådant sätt att det för det mesta tyvärr missförstås. Ingen är bättre på att maskera sig än en poet.

Klion Här har du en poet nu, Illusia, självaste Euripides.

Euripides Jag är inte poet. Jag är dramatiker.

Klion Vad är det för skillnad?

Euripides En poet diktar. En dramatiker dramatiserar.

Klion Vad är det för skillnad?

Euripides Att dikta är att fantisera, fabulera och formulera inbillningar. Att dramatisera är ett förstora och förtydliga verkligheten med att sätta focus på dess mening.

Illusia Jag vill gärna bli din elev, Euripides, då jag har mycket att lära mig.

Euripides (till Klion) Vem är detta?

Klion Illusia. Hon har just kommit från fastlandet.

Euripides Illusia? En ung mö av illusioner? Det låter som ett tacksamt ämne för en bearbetning.

Klion Hon är din.

Agamemnon Glöm inte att hålla dig till historien, Euripides.

Euripides Historien är intetsägande som den är om man inte ger den en mening och blottar dess dolda strömningar.

Agamemnon Du vet ingenting om historien. Du ser bara dess människor.

Euripides Men det är de som gör historien.

Agamemnon Den blir aldrig som de har tänkt sig.

Euripides Det är just det som gör historien intressant, som om den levde sitt eget liv med ödet som instrument att hantera människorna efter eget outrannsakligt skön.

Agamemnon Ändå är det historiska fakta som till slut blir de avgörande.

Euripides Men bakom dem finns alltid hemlighetsfulla outrannsakliga och mystiska viljor som aldrig klart kan identifieras eller analyseras.

Agamemnon Jag undrar vad Epikuros skulle tycka om det.

Klion Här är han nu.

Epikuros Jag hörde att vi fått en ny adept i vår krets.

Klion Akta dig, Epikuros. Hon är vaken. Hon kan utklassa oss alla.

Epikuros Så intressant.

Agamemnon Det enda du kan undervisa henne i är ditt gamla självgoda flummeri.

Epikuros Du har alltid sett ner på mig, Agamemnon, för att jag är vis nog att resignera från historien och inte vilja ha något med dödlig fåfänga att göra.

Narkissos Nu börjar de igen.

Klion (till Illusia) De träter alltid om detta. Agamemnon ser Epikuros som en parasitisk flummare medan Epikuros föraktar Agamemnon som dödligt fåfäng.

Illusia Kanske de båda har rätt.

Euripides Min flicka, jag tror att du är en boren diplomat.

Epikuros Ingenting för dig, Euripides. Hon är min.

Klion Det finns lyckligtvis ingen politisk läromästare här.

Euripides Ingenting är viktigare än diplomati i mänskliga relationer, och det är mitt expertområde. Epikuros bara flummar, och filosofi är bara abstrakt teoretiserande.

Epikuros Nej, det är visdom och mänsklig erfarenhet. Du bara parasiterar på mänskliga relationer för att förinta dem, vilket alla dina tragedier bär vittne om.

Klion Jag föreslår att Illusia får välja sin läromästare mellan er.

Illusia Ett enkelt val. Jag väljer Narkissos.

Euripides Narkissos? Den oduglingen? Den dagdrivaren? Den goddagspilten? Vad i all sin dar kan han lära dig?

Illusia Jag vet att jag har en hel del att lära av honom, då han med sin personlighet har inblick i både det maskulina och det kvinnliga.

Euripides Tror du det? Tror du inte att han snarare bara gör sig till?

Illusia Nej, han är äkta. Annars skulle han inte vara så kvinnlig. Det är alla *ni* som gör er till.

Epikuros Kvinnlig logik. Kom, Euripides. Vi har ingenting här att göra.

Klion Pass på. Här kommer trädgårdsmästaren.

Illusia Vem är det?

Klion Du får se. Han är ansvarig för miljön här.

Illusia Behövs det ansvar i detta paradiset?

Klion Det är därför detta paradiset finns.

Epikuros Låt oss höra vad han har att säga.

Asklepios Jag har tyvärr dåliga nyheter, mina vänner. Pesten har kommit till Grekland och Athen. Vi måste finna oss i att vara isolerade här tills vidare.

Epikuros Är det mycket allvarligt?

Asklepios Ja, det är mycket allvarligt. Pesten brukar inte nå oss över havet, men nu har den gjort det.

Narkissos Vi är lyckliga som är isolerade här.

Asklepios Jag är rädd att Narkissos har alldeles rätt. Vi är skyddade från resten av världen som är angripen av den mest oberäkneliga och dödliga av sjukdomar.

Epikuros Det är bara att göra det bästa av saken.

Illusia Jag hörde att ni var trädgårdsmästare här. Får man fråga ert namn?

Asklepios Asklepios.

Illusia Du är Asklepios?

Asklepios Ja, jag är Asklepios.

Illusia Jag trodde du var läkare.

Asklepios Jag är även naturläkare.

Illusia Och du är ansvarig för livet här?

Asklepios Ja, mitt är ansvaret för hela Elysium och allt liv här.

Illusia Jag har aldrig sett en så vacker trädgård.

Asklepios Det är meningen.

Illusia Dess blotta skönhet och exemplariska välskötsel känns som en garanti att ingenting ont från världen kan nå oss här och allra minst pesten.

Asklepios Det är meningen.

Agamemnon Då är det det som jag har fått.

Euripides Agamemnon! Vad menar du?

Agamemnon Kolla dessa utslag. Kan det vara något annat än pesten? Vad säger du, Asklepios? (*blottar sina underarmar och sitt bröst med röda utslag.*)

Asklepios Det ser illa ut. Det kan gå över. Om tre dagar kommer det att visa sig om du är dödligt angripen eller inte. Men vi måste hålla oss ifrån dig.

Illusia Jag ska sköta honom.

Klion Illusia! Du får inte!

Illusia Jag måste. Det är min plikt som den enda kvinnan här. Han skall bli frisk.

Asklepios Agamemnon, viktigast av allt är din egen vilja. Du måste mobilisera alla dina personliga kraftresurser och i synnerhet de andliga. Detta blir kanske en lärdom för dig att tvingas använda inte bara dina fysiska krafter utan avancera till högre mera transcendentala ansträngningar. Här hjälper inte bara mediciner och diet. Du måste kontakta ditt högre jag.

Agamemnon Du låter som en värre flummare än Epikuros.

Epikuros Du har inget val, Agamemnon. Asklepios vet som läkare vad han talar om. Alla de mest överlägsna kroppsresurser i världen är inte tillräckliga mot en dödlig sjukdom. Du måste ta del av din odödlighet, och det är din vilja som blir den avgörande faktorn.

Illusia Jag skall hjälpa honom och inspirera honom.

Asklepios Gör det.

Illusia Med min hjälp skall han ta sig över dödlighetens tröskel till sitt sannare liv som andlig vareelse.

Epikuros Du vet mycket, Illusia.

Illusia Jag fick mycket gratis genom min mor.

Agamemnon Jag är rädd att detta är allvar, mina vänner. Jag känner hur bakterierna exploderar i min kropp och hur febern tar över. Detta är inte att leka med och inte en strid som jag kan klara av. (*lägger sig ner.*)

Asklepios Din vilja, Agamemnon! Du måste kämpa emot!

Agamemnon Jag känner igen ett nederlag när jag ser det, och när en strid definitivt är förlorad är det bara dumt att förslösa sina sista krafter på vanmäktig fåfänga. Men ni får inte bli smittade. Alla måste lämna mig genast utom Illusia.

Illusia Gör som han säger. Jag skall hjälpa honom över tröskeln antingen till andra sidan eller tillbaka till livet.

Asklepios Om du kan rädda honom är du en bättre läkare än jag. Kom, mina vänner. (*föser ut alla de andra och avlägsnar sig själv sist.*) Lycka till, Illusia, hur det än går.

Illusia Jag tror inte någon annan har blivit smittad.

(*Ensam med Agamemnon.*) Är du säker på din sak? Du inte bara simulerar och dramatiserar?

Agamemnon Det spelar ingen roll, Illusia. Jag är döende. Allt jag levat för är förlorat. Vad är fysisk träning och atletisk kraft annat än fåfänga? Du har rätt. Endast anden har bestående giltighet. Denna infektion tar knäcken på allt vad jag trodde att jag var.

Illusia Du måste vilja leva ändå, Agamemnon.

Agamemnon Det är ingen idé. Jag måste bli av med mitt falska jag fullkomligt. Sedan får vi se om någonting till äventyrs skulle bli kvar, och i så fall kan jag klamra mig fast vid det och gå vidare.

Illusia Asklepios har rätt. Viljan är allt.

Agamemnon Och den saknas. Jag ville bli en världshärskare och elitsoldat, Illusia. Jag levde bara för min fysiska träning och hämtade mina ideal ur historien med alla våra största ledare i perserkrigen. Om kroppen dukar under för en fiende som jag inte kan besegra lurar jag honom hellre på kroppen än att jag låter mig besegras.

Illusia Vad menar du?

Agamemnon Dra fram svärdet som jag alltid haft med mig och som ligger här under.

Illusia (*drar fram ett svärd under honom*) Det här?

Agamemnon Ja. Det är min faders svärd. Han stupade ärorikt mot perserna just som vi äntligen såg ut att segra ordentligt. Jag fick aldrig något härligt fosterländskt heroiskt perserkrig att utkämpa som han. Thermopylai, Salamis, Marathon – fanns

det någonting härligare i historien? Ett litet kulturfolk besegrar i grunden en militär världsmakt. Kan det finnas något mera moraliskt upplyftande och uppbyggligt? Det förenade alla greker runt hela Medelhavet, som nu bara träter inbördes så att vi måste gå under i inbördeskrig. Därför valde jag att ta min tillflykt hit i förbidan på bättre tider, men de kommer aldrig, och nu är det redan för sent.

Illusia Du får inte dö, Agamemnon. Vi och Hellas behöver dig.

Agamemnon Förstår du inte att jag måste dö för att ni skall leva? Jag är smittad, och det är världens mest smittosamma sjukdom. När jag är död måste ni omedelbart kremera mig. Vi måste eliminera alla risker.

Illusia Du kanske har smittat mig.

Agamemnon Nej, Illusia, du är immun genom din renhet. Ingenting kan smitta dig. – Ge mig mitt svärd. (*Illusia överräcker det motvilligt.*) Så dör jag som en hjälte och lurar sjukdomen på min kropp. Den skall aldrig få övertaget. Hellre dör jag.

Illusia Du kan ännu klara dig. Försök, Agamemnon.

Agamemnon Jag ser när en strid är förlorad innan den är förlorad. Det är bara att omgående slå om till reträtt och rädda vad som räddas kan, i detta fall, med din handledning och hjälp, Illusia, min själ. (*stöter toeklost svärdet genom sin kropp*) Du har rätt, Illusia. Jag ser ljuset. (*dör*)

Illusia Agamemnon! Agamemnon! (*med den döda kroppen i sin famn*) Han är död! Han är död! (*Alla de andra kommer inrusande.*)

Asklepios Det var väl ändå onödigt. Han kunde ha klarat sig.

Euripides Du är alldeles blodig, Illusia.

Illusia Han klarade sig. Han lurade sjukdomen på sin kropp och döden på sin själ.

Asklepios Vi måste kremera honom omedelbart.

Illusia Det var hans sista önskan.

Epikuros Kom, Narkissos. Låt oss samla ved.

Euripides Det blir som ett hjältebål här vid stranden.

Asklepios Det är det sista vi kan göra för honom. Gjort är gjort, och han kanske verkligen var dödssjuk.

Euripides Rådde det något tvivel om saken?

Asklepios Naturligtvis. Så länge det finns liv finns det hopp. Endast själva döden är hopplös.

(*Scenen förskjuts något och visar det uppbyggda bålet vid havsstranden.*)

Narkissos Kom, Klion. Låt oss ledsaga vår hjälte till hans högtidliga avskedsfärd.

Euripides Behöver ni hjälp?

Narkissos Han är inte tung. Han var bara muskler och ben och spenslig som en spartan.

Klion Han har inte ens sin rustning på sig.

Narkissos Ändå är det den tyngsta av alla tänkbara bördor. Han borde inte ha dött.

Illusia Han har inte dött. Han har segrat. Han mötte en fiende som slog honom med ojusta medel, men han lurade sin fiende med att rädda sin själ.

Narkissos Tänk att döden kan vara så tung. Ändå är ju döden ingenting, bara en chimär, någonting att skrämmas med, bara för att det är ett så fullständigt ovetbart

mysterium, ett svart hål, som dock alla tycks vara medvetna om att inte ens kan leda till någonting annat än en återuppståndelse.

Euripides Han var den fåfängaste av oss men därför också den modigaste.

Narkissos Ack, du vackre krigare, du borne hjälte, som aldrig fick visa vad du gick för, som aldrig fick komma till din rätt i ett riktigt krig, du sköne hellen av evig hjältegloria genom blott det namn du antog som den mest tragiska av alla ledande gestalter i Hellas.

Asklepios Ingen sentimentalitet nu. Vi måste antända bålet.

Epikuros Vi måste infria hans livs sista önskan.

Euripides Jag beklagar ditt öde, Agamemnon, och frågan är varför du gjorde det. Var det inte lite onödigt? Det var ju bara en sjukdom, och som Asklepios sade kan alla sjukdomar botas. Men du gav nästan upp utan strid. Jag klandrar dig inte för en feghet som vi aldrig kan förstå eller bevisa, men jag är förvånad över att du gav upp så lätt. Var det bara för att ställa till med en scen, demonstrera dig som hjälte trots allt med att insistera på att offra dig för oss och ta med dig smittan i din offerdöd? Du dör ett mysterium, och jag blir inte klok på det.

Klion Han fick i alla fall ha Illusia för sig själv i sina sista stunder.

Euripides Vad insinuerar du?

Klion Ingenting. Jag hade ingenting emot att Agamemnon skulle få ha henne under sina sista stunder.

Euripides Vad menar du med att "få ha henne"?

Klion Illusia är ju min och ingen annans. Det är väl en vedertagen självklarhet.

Euripides Är detta sant, Illusia?

Illusia Klion gör anspråk på mig och älskar mig.

Euripides Älskar du honom?

Illusia Jag tycker om honom och accepterar honom.

Euripides Det är inte samma sak.

Klion Hon är min, Euripides. Försök inget annat. Det var självklart från början.

Euripides Jag tror hon älskade Agamemnon mer än dig.

Klion Försök inte förgifta vårt förhållande!

Euripides Illusia, du har väl inte gett dig åt honom och tänker väl inte göra det?

Illusia Han älskar mig. Det är han fri till. Men jag har inte tagit ställning ännu.

Euripides Han är ju ingenting och har inte ens antagit ett annat namn än sitt eget, medan du är en boren poet och filosof och därför inte borde binda dig vid köttet.

Illusia Det har jag inte gjort heller.

Euripides Tänker du göra det?

Illusia Jag är bara en ung kvinna. Jag har rätt att göra det men har inte gjort det ännu.

Euripides Om du gör det förlorar du poesin, dramatiken och filosofin. I stället blir du en missbildad matrona som bara får stå i köket och stöket och föda barn åt en slavdrivare till man, som du kommer i trältjänst hos för resten av livet.

Klion Euripides, du är bara till för att förgifta det mänskliga livet.

Euripides Fråga Epikuros om jag inte har rätt.

Asklepios Mina vänner, skall detta föreställa en dödsMESSA och ett avsked av en kär vän medan hans likbål flamar? Skäms ni inte?

Klion Agamemnon är död, och han tog själv sitt eget liv.

Illusia Nej, han lever.

Klion Illusionisten har talat.

Illusia Han har gått över från ett dödligt stadium till ett odödligt. Han har bara kilat vidare. Den Agamemnon vi kände är borta, men den evige Agamemnon kommer alltid tillbaka.

Klion Agamemnon stack för att han tröttnade på allt flummande här.

Epikuros Kan du leva kvar här i Elysium efter vad som har hänt, Illusia, med Klions krasshet, Euripides cynismer och Asklepios nedlåtande överhöghet?

Illusia Vad föreslår du?

Epikuros Kom med mig till Rom. Pesten når aldrig dit, och det är framtidens huvudstad och världscentrum. Du har ingenting att frukta av mig. Jag är bara filosof. Jag skall beskydda dig.

Illusia Jag kunde behöva lite omväxling.

Epikuros Så ska det låta.

Klion Jag hade ändå tänkt sticka till Delos endera dagen.

Euripides Jag blir kvar, och det blir väl Narkissos och Asklepios också.

Asklepios Vi kommer alltid att vara här och invänta er återkomst.

Narkissos Jag kommer att sörja Agamemnon för resten av mitt liv.

Euripides Jag skall skriva ett imponerande gravode över honom, Narkissos, till tröst för oss alla.

Asklepios Det var dumt av honom att bortse från alla alternativ.

Euripides Han är död, Asklepios.

Asklepios Jag vet, och det är mitt fel, för jag hade kunnat rädda honom.

Illusia Nej, Asklepios, jag räddade honom. Kom nu, Epikuros, och berätta lite mer för mig om Rom.

(Gradvis troppar de av medan gravbålet falnar, Illusia med Epikuros först, sedan Euripides med några ord till Asklepios. Klion tvekar och vet inte hur han skall göra tills han till slut backar ut. Asklepios ger Narkissos en broderlig axelomfamning innan han går, medan Narkissos blir ensam kvar med glöden.)

Narkissos Illusia har rätt. Han är inte död. Han kan inte dö. Han har bara övergått till ett annat stadium, kanske en annan värld, eller åtminstone en annan dimension. Jag älskade honom, och han älskade mig, ty vi var såsom andliga bröder och förstod varandra, fastän vi var varandras motsatser. Han odlade sitt långa hår för att följa Lykurgos föreskrifter att därmed framstå som mera fruktansvärd i striden, medan jag gjorde det bara för att odla min fåfänga i min strävan efter kvinnlighetens mjukhet och överlägsna själsliv. Nu är han borta, och jag är ensam, och till och med Illusia vill nu lämna oss för den där Epikuros filosofiska förförelsekonsters skull. Jag tror inte ett ögonblick på honom. Han vill bara förföra henne som alla andra.

Illusia (kommer tillbaka) Sitter du här ensam kvar, Narkissos?

Narkissos (skrämd) Hörde du vad jag sade?

Illusia Det spelar ingen roll. Även jag har svårt att skiljas från Agamemnon, Narkissos, precis som du. (*sätter sig bredvid honom och lägger armen kramande om honom*) Och på något sätt så finns han kvar här, som om han inte ville släppa oss, som om han ännu hade någonting kvar att göra och säga och det till oss. Jag kommer att få svårt att följa med Epikuros till Rom.

Narkissos Alla vägar går till Rom. Du kommer nog dit förr eller senare.

Illusia Jag tror inte att jag behöver frukta Epikuros. Han är som han säger, bara filosof, och jag tror på hans ärlighet.

Narkissos Man kan aldrig lita på någon man, *Illusia*.

Illusia Det är precis vad männen säger om varje kvinna, och ändå har de båda ingen annan att kunna lita på.

Narkissos Var tror du han är nu?

Illusia Epikuros?

Narkissos Nej, Agamemnon.

Illusia Han väntar på oss. Han inväntar sitt sanningens ögonblick. Det har varit omtumlande stunder för oss alla men allra mest för honom. Det tar nog tid att hämta sig efter döden.

Narkissos Det tror jag också.

Illusia Det är livets stora och enda mysterium. Livet kan inte dö, för det fortsätter även fast det dör. Det bara ändrar form. Vår fysiska form tar en annan form i stoff som blir till samma jord som vi en gång var kommen av, men vilken annan form tar vår själ? Den är ju formlös och odefinierbar, oåtkomlig och osynlig men ändå oförneklig, och den kan inte heller dö. Kanske den inte alls skiftar form? Kanske den efter döden äntligen får sin rätta form och kommer till sin rätt, medan så länge vi lever i köttet den är förslavad av våra fysiska begär?

Narkissos Jag tror du har rätt.

Illusia Om det finns någon som kan besvara den frågan borde det vara Agamemnon just nu, när han precis står i beråd att finna sin nya form.

Narkissos Men vad händer med elden?

Illusia Den lever upp.

Narkissos Jag trodde den var utslocknad.

Illusia Den *var* utslocknad. Det var bara glöden kvar.

Narkissos Ändå lämnade oss ljuset aldrig, och plötsligt börjar det bli kusligt närvarande.

Illusia Någonting händer.

Agamemnon (*framträder från bakom bålet, som plötsligt fått nytt liv*) Tack för era böner och era tankar. Jag har tagit del av allt som ni har tänkt och talat om mig.

Illusia Agamemnon!

Narkissos Jag tror jag drömmer.

Agamemnon Ingen verklighet är sannare än drömmen, ty den är din indirekta kontakt med den andliga och bestående evigheten. Först när du dör inser du den fulla vidden av den dimension som drömmarna alltid påminner dig om.

Illusia Har du kommit tillbaka, Agamemnon?

Agamemnon Tack för att du trodde på mig, Illusia, och för att du tog hand om min själ. Annars hade jag inte kunnat återuppsöka dig.

Narkissos Detta är för underbart för att vara sant. Du är faktiskt ett levande spöke.

Agamemnon Allt som synes vara för gott för att kunna vara sant är sannare än allt annat, medan allt det som försöker övertyga dig om den materiella verklighetens illusioner bara är flyktiga hägringar, som alla faller för till sitt eget fördärv.

Narkissos Men varför har du kommit tillbaka? Har du något ärende?

Agamemnon En bra fråga. Illusia har ju för avsikt att bege sig till Rom med Epikuros. Jag tänkte förekomma honom med att ta henne med på en tripp.

Narkissos (till Illusia) Jag börjar mer och mer misstänka att vi inte bara haft något för mycket av vinet vi drack utan dessutom berusats av något mera.

Illusia Oraklen har alltid talat som mest sanning när de varit som mest påverkade, men jag tror inte vi är påverkade alls. Det är nog som Agamemnon säger, att det är verkligheten som är bedräglig och lurar oss med sina materiella illusioner. Han bör ju veta, eftersom han är död.

Agamemnon Kom med mig till Rom, Illusia, så skall jag visa dig Rom.

Illusia Nu med en gång?

Agamemnon Varför inte?

Illusia Men jag är inte resklar. Jag har ingenting förberett att ta med mig.

Agamemnon Det behövs inte. Vi reser i tiden, och i den tidlösa dimensionen finns inga avstånd. Du kan hänga med direkt.

Illusia Du förbryllar mig, Agamemnon, men jag kan inte annat än lita på dig och är beredd att följa dig vart som helst.

Narkissos Även till andra sidan graven?

Illusia Får Narkissos följa med?

Agamemnon Om han vill, men jag tror inte att han vill.

Narkissos Rätt gissat, Agamemnon. Om ni båda nu ger er iväg till landet ingenstans bortom tid och rum så stannar jag nog kvar här och vaktar tills ni kommer tillbaka, så att ni säkert kommer tillbaka.

Agamemnon Bra, Narkissos. Du blir vår skiltvakt. Och om de andra undrar vart Illusia tagit vägen kan du ju berätta att hon rest före Epikuros till Rom.

Narkissos Med dig?

Agamemnon Det behöver du inte nämna, om du inte vill och om de insisterar, men de kommer nog inte att kunna ta dig på allvar.

Narkissos Du har rätt. Jag skall inte avslöja er.

Agamemnon Kom, Illusia! Du skall få lära känna Rom, som Epikuros berömde så högt.

Illusia Jag är mycket nyfiken.

Agamemnon Det kan bli en lång resa, ty den ena upptäckten leder lätt till att man vill fortsätta till den andra. Har man sett bakom ett hörn vill man gärna se bakom nästa hörn också.

Illusia Jag litar på dig.

Agamemnon Det gör du rätt i. *(tar henne i handen och leder henne ut. Scenen för dem till ett romerskt palats uppe på ett högt ställe med havsutsikt.)*

Illusia Är detta Rom?

Agamemnon Nej, men det är sätet för Roms härskare.

Illusia Är det någon särskild?

Agamemnon Ja. Han är ensam härskare över hela Rom.

Illusia Men Rom är väl en republik? De har väl ingen kung?

Agamemnon Nej, de har en kejsare.

Illusia Vad är en kejsare?

Agamemnon En Caesar. Vi ska hälsa på honom, så får han berätta för dig vad Rom är för något.

Illusia En misstanke slår mig. Har du fört mig till framtiden?

Agamemnon Rätt gissat, *Illusia*. Du genomsådar allt.

Illusia Så det att du är död öppnar för dig dörrarna till alla dimensioner, så att alla begränsningar upphör?

Agamemnon Precis.

Illusia Ett säreget mysterium har du lett mig in i.

Agamemnon Bara håll dig till mig, och det skall aldrig ta slut.

Illusia När jag beslöt mig för att lita på dig var det för alltid.

Agamemnon Tack vare det befinner du dig nu 400 år från var du var vid mitt förgängliga likbål. *(för henne med sig till en ensam man som sitter i funderingar i en klassisk stol på gården av den vackra romerska villan.)*

Illusia Vem är då denne stackars gamle ensamme man, som du kallar kejsare? Han verkar melankolisk.

Agamemnon Han är mycket melankolisk.

Illusia Och han ska vara världshärskare? Du driver med mig. Han är ju naken ända in i själen.

Agamemnon Därför är vi här. Vi kanske kan hjälpa honom.

Tiberius Besök, ser jag? Ni verkar långväga gäster.

Agamemnon Vi kommer direkt från Hellas.

Tiberius Grekland kallar vi det här. Hellas är en svunnen dröm som gick under med Athens demokrati.

Agamemnon Men vi tillhör detta svunna förflutna av demokratisk hellensk storhet.

Tiberius Ni verkar snarare som komna ur något teaterstycke, kanske en tragedi av Euripides.

Agamemnon Kanske det. Han skrev faktiskt en tragedi om mig. Men det gjorde också Aiskhylos.

Tiberius Vem är du då?

Agamemnon Agamemnon.

Tiberius Ditt rollspel har stigit dig åt huvudet. Det är som jag trodde. Ni har rymt från någon pjäs.

Agamemnon Men *Illusia* här är oskyldig. Hon har aldrig medverkat i någon pjäs.

Tiberius Och vad gör du då med henne här? Har du enleverat henne?

Agamemnon Inte alls. Jag visar henne framtidens värld, även om det bara kan bli glimtar.

Tiberius Du var mig en besynnerlig anakronism.

Agamemnon Jag är verkligen Agamemnon.

Tiberius Försök inte. Han är död sedan mer än tusen år.

Illusia Han är inte *den* Agamemnon, men han är Agamemnon. Han är den tidlöse Agamemnon, den Agamemnon som aldrig kan dö.

Tiberius Då är du också en teaterapa. Förklara er. Vad gör ni här egentligen? Har ni bara kommit för att driva med mig?

Agamemnon Jag kände på mig att du kunde behöva lite sällskap. Du är ju också på väg in i den tidlösa zonen.

Tiberius Kanske ni ändå inte är så dumma som ni ser ut. Du slår an en sträng i mitt hjärta som jag har försummat. Jag har ju faktiskt ingenting annat än döden att se fram emot.

Illusia Varför är du så melankolisk?

Tiberius Världen är ett fiasko, och jag har blivit satt att härska över den, och det har bara tråkat ut mig och fyllt mitt liv med bitterhet över människans uselhet. Min mor skulle aldrig ha fött mig. Allt hon gav mig var ett helvete, då hon insisterade på sanslös ambitionism för min skull och mer eller mindre tvingade sin arme man, den narren Augustus, att göra mig till kejsare efter honom, fastän det fanns betydligt mera kompetenta kandidater, men hon mördade dem alla för min skull, och som hennes son kunde jag bara tigande se på.

Agamemnon Han skyller sitt fiasko på hela världen. Han har misslyckats som sin styvfars efterträdare, han kunde inte vara en statsman som han, och så har han dragit sig hit ut till en öde i en bitter resignation över sin egen ofullkomlighet. Det är han som är narren, inte Augustus.

Tiberius Jag hör vad du säger, din skojare, men du har fel. Augustus var verkligen en narr, som gjorde sig till herre över hela världen bara för att se sin egen familj gå under i den maktens förruttnelse som han själv ställt i ordning för den. Enda sättet för mig att undgå maktens förruttnelse var att avstå från den och dra mig tillbaka.

Agamemnon Menar du då att Roms styrs bättre i din frånvaro av de översittare du satt till att terrorisera ditt folk?

Tiberius Sejanus håller åtminstone ordning på staten och pöbeln i schack. Ingen sticker upp mot honom. Jag slipper bekymra mig. Julius Caesar och Augustus hade bara bekymmer med sina motståndare, som blev fler och farligare för varje gång de besegrade dem. Jag slipper det bekymret genom Sejanus.

Agamemnon Som härskar godtyckligt genom ständiga avrättningar och politiska mord. Rom var en gång en demokratisk republik.

Tiberius Det tog slut med Julius Caesar.

Agamemnon Om du menar att Rom därmed dömde sig själv till undergång så accelererar du den undergången.

Tiberius Det är meningen. Den kan ändå inte undvikas. Rom står inför en oändligt lång och ständigt mer plågsam och pinsam utförsbacke tills undergången äntligen är ett faktum om kanske 200 år, ty min styvfar organiserade riket för väl för att det skulle kunna gå under på en natt.

Agamemnon Känner du då inget ansvar?

Tiberius Vad är ansvar? Jag vill inte ha bekymmer och vill därför slippa ansvar. Är då ansvar något att ha? Undervisa mig, om du kan.

Agamemnon Din stackars patetiske usling, jag hade ansvaret för Hellas största armé och flotta när vi drog ut mot Troja, och även om kriget drog ut på tio år så lyckades vi till slut, och därmed öppnades hela det Euxinska havet och Asiens kontinent för hellensk handel och kultur, vilket gav Hellas en lysande expansionshistoria för nästan tusen år framåt, tills Rom tog över och skapade en ännu bättre världsordning, vilken du nu låter gå åt helvete.

Tiberius Nej, den går åt helvete helt av sig själv. Politiken och mänskligheten är sådan. Ingenting är beständigt. Jag vill inte lura mig själv. Alla andra gör det och går under i självbedrägeri. Jag hånar dem. Låt dem gå under. De är inte bättre värda, Människan är född ett missfoster om inte ett monster av vällust, missbruk och självsvald. Jag skiter i henne. Ensamhet är bättre än lastbarhet.

Agamemnon Försök inte inbilla mig att du inte ägnar dig åt laster i din ensamhet här.

Tiberius Än sen då? Vem har inte rätt att älska och dyrka skönheten? Alla avgudar ungdomen och hänger sig åt dess skönhet så länge de lever på ett eller annat sätt. Som unga njuter de av sin egen ungdom och skönhet och älskar de jämnårigas, som äldre kan de aldrig glömma detta, som mogna familjefäder bedrar de sina fruar med fagrare ungdomar, och ju mer de förgubbas, desto mer långsökta blir deras njutningar, men de vill fortfarande ha sina njutningar, på vilket sätt som helst, det spelar ingen roll hur perversa de blir, bara de får fortsätta älska även på det mest sjuka och förvridna sätt, som kan te sig äckligt ur hälsosynpunkt, men de har rätt att få fortsätta älska tills de dör på vilket sätt som helst. Och vem är du att tro dig ha rätt att sätta dig till doms över mig för det och förneka en gammal kejsare den rätten?

Agamemnon Kom, Illusia. Vi har ingenting här att göra. Han är ett hopplöst fall.

Illusia Trodde du verkligen att det fanns hopp för honom?

Agamemnon Man vill alltid tro det om även de mest hopplösa fall, men han är för sjuk.

Illusia Vad är hans sjukdom?

Agamemnon Grämelse. Han föddes till en position som gjorde det svårt för honom att få utlopp för sitt riktiga jag och sin kärlek. Han har aldrig funnit någon kärlek. Den har förvägrats honom av hans politiska öde och maktställning. Därför hänger han sig åt perversa frosserier och struntar i sitt ansvar och låter sin värld gå under i maktmissbruk. Både han och Rom är ett hopplöst fall. Kom, innan vi blir smittade.

Illusia Jag hoppas du hittar en bättre kandidat för min skolning nästa gång.

Agamemnon Låt oss försöka med hans motsats, någon som inte har makt men tvärtom råkat illa ut för den. Han kanske kan ha något att lära oss.

Tiberius Tack för besöket, men ni behöver inte komma tillbaka.

Agamemnon Tack för vänligheten, din stackars misslyckade olycka. Det stora felet med dig är att du aldrig nödgats kämpa för att överleva.

Tiberius Låt mig bara dö i fred, så är jag nöjd. Ju mer och ju förr jag slipper världen, desto bättre.

Agamemnon Ju förr världen slipper dig, desto bättre för världen.

Tiberius Det kommer man alltid att kunna säga om alla som hamnat i maktfullkomlighetens återvändsgränd och själsliga dödsfälla.

Agamemnon Jag beklagar dig. Jag blev åtminstone martyr. Det blir aldrig du, som bara kommer att bli mer och mer förbannad.

Tiberius Jag tackar.

Illusia Vart för du mig nu?

Agamemnon Inte långt bort, men nästan tusen år framåt i tiden, till en annan kollega, som jag plikttroget brukar hälsa på ibland, och som är mera befreundad med mig.

Illusia På vilket sätt?

Agamemnon Som hemsökt av orättvisan. Han behöver all uppmuntran han kan få, även om den inte hjälper honom.

(De kommer till ett mörkt fängelse med tunga murar. En ensam man, fortfarande ung och skön trots framskriden ålder, synes upptagen med studier.)

Agamemnon Ursäkta att vi stör dig, Enzo.

Enzo (ser upp) Ni stör mig inte alls. Vilket sällskap som helst är välkommet, i synnerhet om det kommer från andra sidan graven, ty alla mina käraste finns där.

Illusia Jag är faktiskt levande.

Enzo Ja, jag ser det. Så förunderligt att få besök av en så fager och ung jungfru på detta ödesdigra ställe som den totalaste tänkbara kontrast. Det är som en hälsning från en annan och bättre värld. Vilken värld kommer du ifrån?

Illusia Det gamla Hellas.

Enzo Det ante mig. Ja, du kan knappast ha kommit någon annanstans ifrån. Det är det enda tänkbara ställe som en som du skulle kunna höra hemma i. Du är som en Kore direkt från Elysiums mysterier.

Agamemnon Vi kommer faktiskt från Elysium.

Enzo Ni menar att det fortfarande finns kvar?

Agamemnon Det tillhör tidlöshetens zon, liksom du och jag.

Enzo Och även denna ljusa vackra jungfru? Men hon sade att hon var levande.

Agamemnon Hon är levande men har ändå lyckats transcendera ut i tidlösheten. Det var faktiskt hon som räddade min själ åt tidlösheten. Annars hade vi aldrig kunnat komma hit.

Enzo Ni förbryllar mig. Själv är jag hopplöst fast i dödlighetens fälla, men jag förmodar att jag inte har långt kvar nu. Tiden har gått för långt, och åren har blivit för många.

Agamemnon Hur länge har du suttit inspärrad här nu?

Enzo Tjugotvå år.

Illusia Vad var ditt brott? Får man fråga? Vad gjorde du för att hamna här för en så lång tid?

Enzo Jag tillhörde fel familj. Det var mitt enda brott, och jag kämpade för den. Jag var krigare liksom min far och alla mina bröder, och vi slogs alla så länge vi kunde men tyvärr mot en hopplös övermakt i form av dumheten, avunden och ondskan.

Agamemnon I den egenskapen är vi befryndade. Jag är Agamemnon, som efter att framgångsrikt ha genomfört det tioåriga kriget mot Troja blev mördad vid min hemkomst av min egen hustru som hennes välkomsthälsning.

Enzo Agamemnon? Är det möjligt? I egen hög person! Jo, när jag betraktar dig tror jag dig. Du kan inte vara någon annan. Ditt öde står skrivet i din panna. Du blev offer för den absoluta framgången och makten, precis som hela min familj blev.

Agamemnon Berätta något om din familj. *Illusia* vet ingenting.

Enzo Nej, det kan hon ju inte göra, när hon kommer från Elysium i det antika Grekland. Men det smärtar mig att behöva berätta om dem. Det är en ödestragedi lika svår som din, Agamemnon, men min familj var större och gjorde mindre för att förtjäna den.

Agamemnon Vad gjorde ni då för att förtjäna den alls?

Enzo En bra fråga. Vi var framgångsrika. Min far var ju den mäktigaste kejsaren genom tiderna. Han behärskade i princip hela Italien utom påvestaterna och hela det tysk-romerska riket, från Sicilien till de baltiska länderna under den Tyska Orden. Dessutom erövrade han Jerusalem.

Agamemnon Vad skulle det vara bra för? Det är ju världens mest politiskt belastade stad.

Enzo Kanske just därför. Han såg det som en utmaning. Han blev ju bannlyst av den förbannade påven för sin liberalism och frispråkighets skull, han umgicks ju över gränserna för sin religion med både judar och muslimer, tog dem i sin tjänst och omhuldade dem vid sitt hov. Det tyckte påven var farligt och okristet, så han bannlyste honom, och enda sättet för min far att bli av med bannlysningen var att genomföra ett korståg mot det heliga landet. Det gjorde han med den äran utan att ett skott avfyrades genom bara diplomatiska manövrer. Både judar och araber välkomnade honom till Jerusalem, han är väl den enda någonsin som lyckades ta staden utan våld, och han blev av med bannet, men när han kom hem igen blev han bannlyst på nytt.

Agamemnon Och så började de eviga krigen mellan guelfer och ghibelliner, som till slut ledde till din fångenskap på livstid.

Enzo Ja, jag togs fången vid Fossalta. Min far levde då ännu och försökte få mig utväxlad, men han dog året därpå utan att ha lyckats just när han äntligen såg ut att få hem segern på alla fronter mot den fördömda kyrkan och dess slavar. Jag var en alltför dyrbar fånge för att de någonsin sedan skulle gå med på att ge mig fri. Jag betraktades väl som alltför farlig.

Agamemnon Du var din faders älsklingsson och den av hans söner som var mest lik honom, med ditt blonda långa hår, ditt sinne för kultur och poesi, din entusiasm för falkeneringskonsten, din ridderlighet och din okuvlighet.

Enzo Smickra lagom, Agamemnon. Mina bröder och deras söner var minst lika goda soldater som jag.

Agamemnon Var det kört för er i och med att er fader dog?

Enzo Påven var för hård och för hänsynslös. Han gav sig den på att till vilket pris som helst utrota hela vår familj när pappa var borta. Han mobiliserade dominikanerna och franciskanerna emot oss för att angripa oss underifrån och i ryggen, och han fick hela världskyrkan att predika hat emot oss.

Agamemnon Var det tacken för att din far gav påven Jerusalem utan strid?

Enzo Ja, det var det. Vi var för duktiga. Vi var för sköna. Vi var för ledande. Vi var för dominerande och bra. Vi hotade kunna förena hela världen mot kyrkans mörka tyranni av förslavande vidskepelse genom skrämselfterror. Vi var för kloka och överlägsna. Vi utrotades till sista man. Det är bara jag kvar, och jag har inte långt kvar.

Agamemnon Se på denna ädling, Illusia, denna idealiska furste av upplysning och kultur, den sista kvarvarande medlemmen av en kejsarlig familj som var för duktig och god för denna världen och som därför måste utrotas till sista man, bara för att den genomskådade den politiska kristendomens lögn. Du kommer aldrig att få se en vackrare och ädlare man.

Illusia Vi måste kunna göra någonting för honom. Vad kan vi göra för dig, Enzo?

Enzo Inte mycket, men det minsta är mycket nog. Ni kan komma ihåg mig och kanske vittna om mig inför framtiden, om ni reser dit. Vårt enda brott, Agamemnon, var att vi levde i fel tid. Vi levde fem hundra år för tidigt.

Agamemnon Jag ska framföra det till dem som lever om fem hundra år.

Enzo Ni anar inte hur högt jag värdesätter ert besök, men det har samtidigt varit omtumlande och ansträngande för min högt drivna känslighet, som drivits till sin spets genom min familjs lidanden. Må ert besök få en arkivplats i evigheten. Om jag får ingå i evigheten med bibehållet självmedvetande skall jag alltid bevara ert besök som det ljusaste av minnen i det djupaste mörkret av mitt liv.

Agamemnon Väl bekomme, kollega. Du är en krigare som jag, och vi har det gemensamt, att vi aldrig kan ge upp och allra minst inför evigheten.

Enzo Tack, kamrat. Välkommen åter. Vi kanske ses igen i en annan evighet.

Illusia Får jag krama dig, vackre riddare?

Enzo Naturligtvis får du det. Det var länge sedan jag fick en kram av en vacker jungfru, och aldrig av någon vackrare än du.

Agamemnon Han är inte bara riddare. Han är konung av Sardinien.

Enzo Bara en titel. Jag var bara på Sardinien i tre år. Min far var ursprungligen egentligen bara konung av Sicilien, men när han blev kejsare och kallades ut i kriget mot påvarna fick han aldrig mera se sitt Palermo eller Sicilien. Ack, det är hårt att födas till ansvar för världsordningen och därför nödgas till ett liv av bara krig och landsflykt.

Agamemnon Ju bättre vi är, desto hårdare och mera orättvist straffas vi.

Enzo Ja, Agamemnon. Det adelskapet får vi ståta med för evigt.

Agamemnon På återseende.

Enzo Nej, evigheten är redan vår, och i den kommer vi aldrig mer att kunna skiljas. Men ni måste resa vidare. Lycklig resa. (*vänder sig tillbaka till sina studier*)

Illusia Vart tar vi vägen nu?

Agamemnon Fem hundra år framåt i tiden. Vad trodde du?

Illusia Jag trodde just det.

(*De ankommer till exakt samma scen med likbålet vid stranden som de lämnade efter Agamemnons bortgång. Ett sällskap, både damer och herrar av olika åldrar, är samlade kring ett brinnande likbål.*)

Illusia Men det var ju härifrån vi startade!

Agamemnon Ja, det är samma scen, samma likbål, samma ödesmättade avskedsstämning, men det är en annan som brinner på detta bål, och du ser andra människor än de våra som är här för att bjuda avsked. Det är en tidlös scen, och det är inte bara jag som fått ta avsked på detta sättet.

Byron Ack, vilja av järn, mera flyktig än fjärlens vingar! Du trotsade Jupiter, härlige fåfänge stackars Prometheus, och vad blev kvar av din gudstrotsande heroism? Bara saknad, en bottenlös avgrund av saknad, ett svart tomt och ofyllbart hål i de samtliga människors hjärtan som unnades den saligheten att få lära känna dig. De endast dömde dig som icke kände dig, världen fördömde i fördomsfull dumhet dig för din förnuftstro och den ateism som allenast var klarsynt förakt för all vidskepelse. Jag kan vittna mot världen om att du var den allra bästa minst själviska man som jag någonsin känt. Men vår värld består av egoister. De leder den, och de bestämmer vad som skall värderas och icke

värderas, och därför är blott egoismen värderad. Vi tillhör ett svinnande släkte, vi fåfänga skönhetens dyrkare som vågar hänge oss åt känslig spröd poesi, som normala banala världsmedborgare snart ej längre kan med för att den är så svårt översinnlig. Och mest översinnlig var du, den perfektaste gentleman som någonsin existerat. Du ensam behärskade mig med din höga moral, du försvarade kvinnorna mot mig och vågade döma mig rättvist. De andra blott dömde mig orättvist eller ej alls. Nu är jag bara kvar, den befängdaste, siste och fåfängaste av poeter. Ej något kan mera försvara min tillvaro, ty du, min vän, ädle Percy, var ensam så modig att du kunde ställa upp mot hela världen för mig, liksom du även ensam försvarade vår unge vän apotekaren Keats, fastän jag själv grymt deltog i kritikerkårens förblindade slaktning av hans underbara högt strävande Ikaros-konst. Han var oskulden som föll för människornas nedärvda dumhets förstockade ondskas, du ensam tog honom i härligt försvar inför all evigheten, och din sista läsning var en ännu icke hopslagen volym av den unge John Keats. Nej, jag kan icke mera. Leigh Hunt, jag kan icke stå ut mer. Det är icke Shelley som har övergivit oss. Det är all tiden och världen.

Leigh Var stark, min vän Byron. Om du har förlorat din ryggrad i Keats så har mitt hjärta brustit och kan aldrig mer återställas. Mitt liv är en avgrund. Jag lämnade England i kaos och tog mig med nöd hit med min sjuka fru och sex barn. Här fanns möjlighet för mig att börja ett nytt litterärt liv med Shelley. Vi två, Byron, har icke något gemensamt. Med Shelley så ägde jag allt, hela världen och friheten. Nu är han borta, och jag lever ensam med helvetet kvar var jag är långt mer vilsen än du. Om du ej kan stå ut så kan jag i min tur ännu mindre ens leva.

Byron Men, min gode Leigh, har du då icke hustru och barn? Du är ännu mer stadgad än vad stackars Percy var, vars alla barn bara dog eller togs ifrån honom, förutom den siste. Du är etablerad tillräckligt för att ha anledning att leva. Jag själv – vad har jag? Bara lik på min väg, och än värre – en avlagd och vanärad hop älskarinnor.

Leigh Lord Byron, du har talat sant. Vi hör ej mer ihop. Shelley ensam förenade oss. Min fru kan icke tåla din dubbelt så yngre mätress, som du tagit ifrån hennes man och vars andra familjer du tvingat i landsflykt. Du har ingen idealism, bara övermod, skrytsamhet, odräglighet och en bottenlös omoral.

Byron Låt oss ej gräla nu redan här vid vår väns dödsbål. Jag har då en bättre idé. Vi är båda förträffliga simmare. Låt oss då pröva de vågor som dräpte de bästa av oss! Hur långt var de från stranden när rasande bränningar dränkte dem?

(kastar av sig kläderna, kastar sig ut mot fonden i havet och simmar ut till jakten Bolivar, som ligger ankrad i viken.)

Leigh Ja, Byron, fly, ty det är allt vad du har förmått här i livet. Du kan bara fly från dig själv och det utan att någonsin lyckas. Ja, simma till havs emot alla de strömmar som livet kan vända mot dig, och vänd aldrig tillbaka, du granne och obotlige buckanjär! Det är allt du kan göra i livet, att trotsa den dumma och larmande hopen, det var din och Shelleys livs uppgift, men han kunde blott göra gott medan du endast vållade skada. Här skiljs våra vägar, här bryter en lysande samling av spirituella och klarsynta intelligenta förmågor upp för att ej någonsin mera förenas, det lysande sällskap av intellektuella individualister som Shelley så framgångsrikt samlade kring sig. Här slutar vårt liv, vid det

brinnande liket av Shelley och Byron försvinnande simmande ut i sitt eviga månskens förryckthet. Det fanns ej en vackrare själ än vår Shelley, och aldrig en mer oemotståndlig äventyrare än Byron.

(Trelawny sticker in handen i bålet och räddar Shelleys hjärta från att förtäras.)

Trelawny Jag har lyckats rädda hans hjärta.

Leigh Hans hjärta är med oss för evigt. Han själv, dock, har lämnat oss och det för evigt.

Trelawny Den gudarna älskar dör ung.

Leigh Han dog redan när Keats dog. Och den underbare begåvningen dog ännu yngre.

Trelawny Dock var Shelley lycklig mot slutet.

Leigh Ja, långt mera lycklig än han varit någonsin förr i sitt liv. Men nu är båda döda och lyckan med dem, medan endast olycklige Byron fortsätter att leva.

Trelawny Hur länge?

Leigh Ja, det får vi se.

(Glöden från bålet falnar i solnedgången. Allt slocknar med elden.)

Illusia Vad var detta för människor? Var de poeter allihop? De verkade väldigt olyckliga.

Agamemnon De hade levat och älskat för mycket.

Illusia Vem var han som var död?

Agamemnon En engelsk poet som trots den upplysningstid som födde honom kastades ut från sitt samhälle som en alltför extrem fritänkare och libertin, liksom den äldre poeten som överlevde honom. Här har du det eviga dilemmat för kreativa andar. Dessa levde i en progressiv tid av upplysning och liberalisering men hamnade ändå utanför sitt samhälle, hopplöst utstötta och moraliskt diskrediterade och förföljda, då de var alltför fria för att kunna rymmas i ett dödligt och flyktigt samhälle av mest bara fåfänga, egoism och inskränkthet.

Illusia Jag hade gärna velat lära känna honom. Hur gammal blev han?

Agamemnon Tjugonio år.

Illusia Då hade han bara börjat. Det verkar bekant på något sätt. Var det inte en annan poet i England som blev mördad vid samma ålder när han stod på höjden av sin utveckling?

Agamemnon Hur vet du det?

Illusia Jag kände det på mig, att detta hade hänt förut.

Agamemnon Skall vi hälsa på honom?

Illusia Är det möjligt?

Agamemnon För oss tidlösa andar på kärlekens vingar är allting möjligt. Vi behöver bara tänka oss det, och det blir verklighet. Kom!

(De kommer till en lokal begravning i en by på landet.)

Illusia Är detta en begravning?

Agamemnon En av stadens ledande män har dött.

Illusia Det verkar snarare som en byhåla än som en stad.

Agamemnon Men mannen var viktig för staden. Han var dess rikaste man och hade en lång karriär i huvudstaden bakom sig.

Illusia Varför är vi här?

Agamemnon För att två andra är här som har med saken att göra.

Illusia Vilken sak?

Agamemnon Mannen som begravs här vid kyrkan var teaterman och har sitt namn under merparten av de bästa dramer som någonsin skrivits, ett om mig, även om han bara kallar mig general, och det går naturligtvis inte upp mot Homeros. Men här är vår man som haft med saken att göra.

Bacon Det är inte många som kommit till hans begravning, och ingen lär sörja honom. Varför har ni kommit hit, och vilka är ni? Ni verkar långväga härifrån.

Agamemnon Ja, vår resa har varit lång, men det är mest en utbildningsresa för min unga skyddsling här, som jag hjälpt på traven för att träffa alla möjliga levande och döda. Så ingen sörjer honom?

Bacon Han betydde mycket för sin by, även om han mest var ryktbar för sin girighet. Han levde bara för sina pengar. Han gjorde sig en förmögenhet på att hamstra säd när det var hungersnöd.

Illusia Ni verkar själv för fin för att vara här. Ni måste väl minst vara en lord?

Bacon Riktigt. Men jag hade hand om hans affärer och framför allt hans viktigaste affär, som inte handlade om pengar.

Agamemnon Det är den affären jag ville få belyst för Illusia.

Bacon Så hon heter Illusia? Hon verkar inte särskilt illusionerad.

Agamemnon Tvärtom. Hon är vaken till tusen.

Bacon Jag ser det.

Agamemnon Men kan ni berätta om Affären, eller är det en statshemlighet?

Bacon Då ni knappast kommer från England och ännu mindre kan ha något med några som helst politiska angelägenheter att göra och knappast ens vet något om samhället och hovet här i landet tror jag att vi kan anförtro er vår hemlighet.

Agamemnon 'Vår' hemlighet?

Bacon Ja, William Shakespeare är död, men hans spökskrivare lever. Han är här också.

Agamemnon Det ante mig.

Bacon Du kanske känner honom. – William, kom hit.

(En mindre man bland begravningsgästerna lystrar och lämnar begravningssällskapet och kommer fram.)

William Ja?

Bacon Dessa undrar vem du är.

William Och vilka är de?

Bacon Långväga gäster. Vi har ingenting att frukta av dem. De är här på tillfälligt besök och lämnar landet igen så fort de fått veta din historia.

William Ingen vill veta den. Den är levande begravd.

Bacon Berätta den i alla fall.

William Det kan nog ni göra bättre, Sir Francis.

Bacon (till Agamemnon och Illusia) William har hjälpt mig ända sedan han råkade illa ut för nära ett kvarts sekel sedan och nödgades iscensätta sin egen död för att undkomma myndigheternas förföljelser. En av hans vänner hade just blivit hängd,

och en annan hade torterats och utsatts för utpressning. William här var rädd för att han blivit förrådd, men han förråddes av en annan.

Illusia Varför förföljdes de?

Bacon Fritänkeri förenat med frispråkighet, en livsfarlig kombination. William och vissa andra utmanade hela kristendomen med berättigade tvivel och invändningar mot Bibelns läror, det har aldrig funnits något allvarigare brott mot staten än ateism, och dessutom hade William här och vissa andra ingenting emot homosexuella förbindelser. Det har aldrig funnits en mera brottslig last än homosexualitet. För dessa friheter angavs William av en kollega inför stora rådet, och när en studiekamrat till honom blev hängd för kritik mot kyrkan fann han det säkrast att försvinna. Problemet var karriären. Han hade gjort en lysande karriär som skapare av det engelska dramat, och om han måste försvinna måste han lämna teatern och alla sina vänner och kolleger och gå under jorden för gott, för om han blev officiellt förklarad död, som var hans enda räddning och försäkring mot myndigheternas klåfingrighet, kunde han aldrig mera uppträda under sitt eget namn som sig själv.

Agamemnon Sådana problem hade vi aldrig i Grekland.

Bacon Det måste ha varit långt före kristendomens tid. Men vi fann på en lösning. William här kunde fortsätta skriva nya dramer under ett annat namn, och vi fann den perfekta bulvanen att kunna använda som skyltdocka för Williams fortsatta dramaturgi. Han lovade bevara hemligheten på villkor att han fick rättigheterna till alla pjäserna och sålunda kunde tjäna pengar på dem, vilket var hans huvudsakliga intresse. Han var neutral, och om han fick använda pjäserna kommersiellt skulle han gärna se till att inga frågor någonsin ställdes. Så kunde vi använda William Shakespeare för Williams fortsatta utveckling av teatern, men nu är bulvanen död, och frågan är hur vi ska göra i fortsättningen. Vi kan ju inte fortsätta producera pjäser i en död mans namn. Vi måste hitta en ny agent eller avsluta verksamheten.

Agamemnon Hur många dramer blev det sammanlagt?

Bacon Nästan fyrtio.

Agamemnon Bara fyrtio? Aiskhylos skrev sjuttio, och Sofokles och Euripides skrev och satte upp ett hundratal.

Bacon Fyrtio nya klassiska dramer är i alla fall en god inledning till en ny teaterpök. Problemet med de grekiska dramerna är att väldigt få finns kvar. De flesta förstördes, som i branden i biblioteket i Alexandria.

Agamemnon Om nu denna verksamhet inte kan fortsätta måste ni åtminstone se till att dessa fyrtio dramer inte skattas åt förgängelsen.

Bacon Precis. Det måste vi göra.

Agamemnon (till William) Så du har kunnat överleva din egen död och hotet och förföljelsen från myndigheterna under alla dessa år, utan att någon kommit på dig?

Bacon Alla som känt till hemligheten, och de är endast ett fåtal, har varit förståndiga nog att inse vikten av dess plombering, till exempel hans förläggare. Själv har han vid sidan av skaldskapet verkat som min anonyma sekreterare i alla dessa år, så han har aldrig lidit någon nöd. Han har nästan konsekvent kunnat njuta

av friheten att vara oåtkomlig för det världsliga eländet genom sin egen frivilliga om dock endast virtuella offerdöd.

Agamemnon (till William) Kommer hemligheten någonsin att bli känd?

William Helst inte. Låt Christopher Marlowe vara död och begravnen i sin obefintliga grav, men låt den engelska dramatiken få leva desto bättre som sig själv i mina dramer, då det egentligen inte spelar någon roll vem som skrev dem och hur, då meningen med dem är att de skall leva som sig själva.

Agamemnon Det vore synd att avbryta en sådan verksamhet.

William Ingen risk. En skald kan aldrig upphöra med att skapa så länge han lever, och än är jag inte död.

Agamemnon Men du bad oss just att låta Christopher Marlowe vara död.

William Och även William Shakespeare är nu död. Tror du deras poesi någonsin kan dö för det?

Bacon Vi måste hitta på något för hans gravsten, William. Vad sägs om en olöslig rebus för alla tider?

William Ja, Sir Francis, vi har mycket kvar att göra.

Bacon Tack för ert vänliga besök, mina långväga vänner. Jag hoppas ni hittar oss fler gånger.

Agamemnon I evigheten är det alltid lätt att hitta rätt, vem man än söker. Lita på oss. Vi återkommer. – Kom, Illusia. Jag tror vi är klara här.

Illusia Det var mycket intressant att lära känna er, William. Jag vågar hoppas att ni fortsätter dikta.

William Tyvärr är det ingen risk för att jag någonsin kan sluta. Har muserna dig en gång i sitt garn släpper de dig aldrig.

Bacon Kom, William. Formaliteterna väntar. *(De går tillbaka mot begravnings-sällskapet.)*

Illusia Vart far vi nu?

Agamemnon Vart vill du komma?

Illusia Det är ju krigarens själ vi är ute efter, men det här var ingen krigare.

Agamemnon Ändå hade han överlevt sin egen död, men vill du verkligen träffa en riktig krigare?

Illusia Ja, och helst medan han ännu lever.

Agamemnon Då föreslår jag att vi beger oss till helt andra omständigheter i en helt annan tid och fullständigt främmande värld, där de krigat alltför mycket. Kom!

Illusia Det är alltid lika spännande när vi bryter upp att få bli överraskad av vart du nästa gång skall föra mig.

Agamemnon Det är meningen. Ändå borde nästa ställe inte bli någon överraskning för dig.

(De kommer fram till samma strand som de lämnade från början.)

Illusia Men detta är ju vår egen ö! Jag känner ju igen den här stranden! Det var ju här du kremerades!

Agamemnon Riktigt, Illusia, det är samma strand, men nu finns här helt andra människor. Vi befinner oss nämligen mer än 2000 år från var vi var igår.

(En hippiekoloni blir uppenbar.)

John Välkomna, främlingar! Vad kan vi göra för er?

Agamemnon Jag ville att Illusia här skulle få träffa er, och att ni skulle få träffa Illusia.

John Vem är Illusia?

Agamemnon En tidsresenär som räddat mig från förgängligheten genom att ta hand om min själ när jag dog. Som belöning har jag guidat henne genom tidlöshetens zon till olika tider.

John Då passar ni bra här. Det finns många tidlösa galningar här redan. Det är bara för er att sluta er till sällskapet.

Illusia Vem är du själv?

John Vad ser jag ut som?

Illusia Du ser synnerligen tidlös ut. Du skulle kunna vara från Hellas egna äldsta dagar, då du bär samma långa hår som Akhilles och Agamemnon och de flesta soldater på den tiden, men samtidigt är din uppenbarelse något för modern för att passa in i Antiken.

John Ser du då inte att jag är en fullfjädrad hippie?

Illusia Vad är en hippie?

John Är du född igår?

Illusia Nej, för mer än två tusen år sen.

John Då förstår jag att du är konfunderad. Vet *du* vad en hippie är, som fört henne hit?

Agamemnon En som lever i utanförskap från samhället och valt ett liv i frihet, vilket markeras genom fullständigt frigjort utseende och sätt att klä sig. Nästan alla hippies har väldigt långt hår.

Illusia Så ni är en sorts eremiter?

John Det kan man säga. Men vi har inte valt vårt utanförskap utan anledning. Varje medlem i vårt kollektiv har sin egen historia att berätta.

Illusia Hur lyder din?

John Jag kommer från Amerika och var soldat i Vietnamkriget. Jag deserterade och lyckades fly till Europa.

Agamemnon Var du feg?

John Tvärtom. Jag blev dekorerad. Jag utförde hjältedåd. Jag räddade andras liv och ägnade mig inte bara åt att döda vietnameser. Jag var ansvarig för flera blodiga segrar och massakrer. Jag deltog i det hämningslösa dödandet och blev upprepade gånger dekorerad för mina bedrifter, precis som den där piloten som släppte atombomben över Hiroshima, som dödade hundratusentals människor på en gång. Det var ett hjältedåd. Aldrig tidigare hade så många människor dödats på en gång. Det överträffade till och med de avsiktliga eldstormarna över Hamburg och Dresden. Jag gjorde mitt jobb och skötte min plikt, för en soldats enda plikt är ju att döda andra soldater och så många som möjligt. Det är vår livsuppgift att helt känslolöst verka som professionella massmördare.

Agamemnon I det trojanska kriget kämpade vi alltid bara man mot man. Fick du mördandet upp i halsen?

John Det var inte det. Kriget gick över styr. Det urartade till urskiljningslösa bombningar över civila städer och kemisk krigföring genom napalm och hänsynslös miljöförstöring, för att komma åt några få människor som gömde sig. Kriget kom i vanrykte och förlorade all sin moral och mening. När vi kom hem utan att ha vunnit blev vi utklassade som misslyckade soldater, och invalidiserade veteraner behandlades som värdelöst mänskligt skräp. Vi vägrades allt människovärde. Kriget hade förstört oss, och vi behandlades som om det var vårt fel och inte Johnsons och Nixons. När jag skickades ut på ett nytt uppdrag lyckades jag hoppa av och tog mig över Indien och Orienten till Turkiet och Europa. Där fann jag andra vrak som jag själv och inbjöds att dela deras liv i denna fria koloni av hippies.

Agamemnon Här ser du en riktig soldat, Illusia. Han har genomskådat kriget.

John Ingen har någonsin något att vinna på ett krig, utom ibland de herrar som sätter i gång det och i kallt blod går in för att offra så många oskyldiga människoliv som möjligt, men ingen av de som verkligen deltar har något att vinna på det. I bästa fall kommer de hem levande, men det var de ju redan när de skickades ut, så vad har de vunnit på det?

Agamemnon Erfarenhet och människokänedom?

John Och en sak till. Ju mer man känner världen, desto mer behärskar man den, och ingen känner den bättre än de som blivit offer för den och som därigenom lärt sig att ta avstånd från och aldrig mer befatta sig med den, dess världslighet och dess politik. Det är i själva verket vi som äger den och regerar den, ty genom att ha blivit offrade för den har vi sett dess andliga struktur och förstår vi vilka krafter som egentligen regerar den. Det är underjorden som behärskar den, alla de okända och dolda, de hemliga sällskapen, de manipulativa intelligenserna, de insiktsfulla förändliga själarna som ser att döden är livet och att det materiella livet är döden, alla de som aldrig blir kända och som själva genom sin vishet valt att leva och agera i det fördolda. Men vem är du, broder? Förklara dig. Jag har inte förstått mer än att du måste representera en speciell form av tidlöshet.

Agamemnon Jag är ett offer för världen och dess gång liksom du. Jag är Agamemnon, som mördades vid min hemkomst efter att ha kriget tio år vid Troja och slutligen avgått med seger. Min belöning blev att huggas ihjäl med en yxa. Med Illusia här har vi besökt andra sådana exempel, till exempel Fredrik II:s av Hohenstaufen son Enzo, som hölls inspärrad i tjugotvå år för sin tapperhet i fält, sin tids mest kultiverade furste och konung av Sardinien. Vi har även besökt andra olycksfall, levande och döda, vi har träffat de ansvariga för Shakespearedramerna, vi har träffat Byron och Shelley, och slutligen har vi funnit dig, en namnlös hippie vid stranden av en okänd grekisk ö, som dock råkar vara just den ö som vi startade vår resa från.

John Ni måste berätta mera om era resor. Just sådana resor har jag alltid velat göra.

Illusia Men här kommer nu våra vänner. Hur kan detta stämma, Agamemnon? Är det inte två tusen år som skiljer oss åt?

Agamemnon Tidlösheten är sådan, Illusia. Detta är den sista lektionen.

Narkissos Illusia! Var har ni varit? Vi har sökt över hela ön efter dig!

Euripides Säg inte att Agamemnon har uppstått från de döda.

Epikuros Detta är bättre än något av dina dramer, Euripides. Det här är verkligheten.

Asklepios (kommer fram och skakar hjärtligt hand med Agamemnon) Agamemnon, du anar inte hur glad jag är över att se dig! Så du tog ditt förnuft till fånga och beslöt dig för att leva ändå?

Agamemnon Med Illusias hjälp. Tacka henne.

Euripides Har du varit ute på vift med henne?

Agamemnon Mer än så. Vi har bildat oss genom en exkursion till olika manifestationer av tidlösheten.

Narkissos Huvudsaken är att de är välbehållna och tillbaka igen.

Epikuros Det här borde vi ju fira. Det finns väl vin kvar, Asklepios?

Asklepios I obegränsade mängder. Jag tror verkligen det är dags för en liten fest. Och så får ni berätta allt vad ni har varit med om, så att vi kan få del av vad ni lärt er.

Agamemnon För allt det skulle det behövas volymer av en framställningskonst som Homeros.

Illusia Får våra nya vänner vara med?

Asklepios Naturligtvis. Eftersom de är här närvarande verkar de ju faktiskt helt naturligt vara initierade i våra nya eleusinska mysterier.

Illusia Ni stannar väl på festen, John, du och dina vänner?

John Vi tackar för inbjudan, och naturligtvis är vi lika intresserade som dina gamla vänner av att få veta allt det nya som ni varit med om.

Agamemnon Vi har mycket att lära oss av historien och Illusia, som ledsagat oss.

Narkissos Illusia, du är kvällens drottning! Det är dig vi firar genom din så överraskande och efterlängtnade återkomst!

Illusia Tack, Narkissos. Men ärligt talat, ni tvivlade väl aldrig på att jag skulle komma tillbaka?

Euripides Nej, men aldrig kunde vi ana att du var ute efter att återbörda Agamemnon till oss.

Illusia Ärligt talat, det hade jag själv heller ingen aning om. Han liksom bar följde med.

Agamemnon Nej, det var du som följde med.

Asklepios Det får vi diskutera närmare vid middagen. Kom nu, allesammans! Nu är det fest!

(De bryter upp i god stämning, de flesta med armarna om varandra.)

Göteborg 25.1.2017